

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1918 kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående utredning och förslag i fråga om rekrytutbild-
ningens förläggande till sommartid m. m.*

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Persson i Norrköping, Stårner*, greve Spens*,
Alexanderson, Dahl*, Tisell, Fant*, Klefbeck*, Frändén*, Lindqvist i Kosta*,
Lindley, Ernst, Holmdahl, Karlsson i Fjäl, Svensson i Betingetorp* och Johans-
son i Trollhättan*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 4, har herr Osberg hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes snarast låta verkställa utredning med tanke på omläggning till rekrytutbildning sommartid samt taga i övervägande, huruvida icke dagantalet lämpligen kunde nedbringas genom det bättre övningsresultat, som erhålles, därest övningarna företagas under sommarhalvåret, samt till riksdagen inkomma med det förslag, vartill en sådan utredning föranlett.

Till stöd för sin ifrågavarande hemställan har motionären anført följande:

»Till 1917 års riksdag väckte jag motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rekrytutbildningens förläggande till sommartid. *Motionärens motivering.*

Vederbörande utskott som behandlade min framställning anförde som skäl till avslagsmotivering, att utskottet saknat tid att ingå i prövning av spørsmålet.

Frågan är nämligen av den oerhörda vikt, att den icke får falla på en så svag motivering.

Man har även under pågående krig konstaterat, att fältdugliga sol-
Bihang till riksdagens protokoll 1918. 9 saml. 5 häft. (Nr 5—6.) 1

dater kunnat utbildas på sex månader. Man bör även taga hänsyn till detta vid en eventuell omarbetning av 1914 års härordning.

Jag framhöll i motiveringen till fjolårets motion att oaktat 1914 års härordning tillämpats så kort tid har man ändå kunnat konstatera stora olägenheter, som snarast möjligt måste avhjälpas, detta för ernående av största möjliga färdighet hos de inkallade värnpliktige, men framförallt att folkhälsan kan bevaras.

Det är ett erkänt faktum, icke minst inom officersskåren, att vinterövningarna med värnpliktige under rekrytutbildningen har lett till en försämring med ända till 25 proc. vad beträffar skjutresultaten jämfört med det som erhöles under sommarutbildningen, innan den nya härordningen trädde i kraft. Utan tvivel stå övningarna för övrigt i samma proportion beträffande uppnådda resultat.

För mig ställer sig ändå icke de mindre gynnsamma resultat av övningarna såsom huvudskäl, utan det är folkhälsans bevarande.

Våra klimatiska förhållanden äro högst olämpliga för rekrytutbildning under vinterhalvåret, i all synnerhet vad beträffar västra och södra Sverige, med den ostadiga väderlek som i dessa delar av landet gör sig gällande, särskilt vad beträffar skjutövningarna, som nu skola så gott som uteslutande företagas i liggande ställning. Den mest oinvidige kan göra sig en föreställning, hur menligt detta skall inverka på individen att få sin kropp tidvis genomblöt, tidvis fullständigt genomkyld. Kan man verkligen under sådana förhållanden fordra, att den värnpliktige skall hava det intresse i förehavda övning som är behövtigt för ernående av ett gott resultat.

Skall rekrytutbildning fortgå vintertid, är fara värt, att våra sanatorier bliva överbefolkade med värnpliktige och att ett oändligt stort antal svenska hem göras till lungsotshärdar. Bör vinterutbildning ingå i övningarna, torde detta lämpligast ske under senare delen av den värnpliktiges utbildningstid och då företrädesvis å orter, som i klimatiskt hänseende därtill äro lämpliga.

Krav om förändring av gällande härordning efter så kort tid, sedan densamma antogs, kommer säkerligen att mötas av motstånd från flera håll. Ändring måste ske förr eller senare; förhållandet är sådant, att stora massor av folket önska det. Skall man tänka sig ett starkt för svar, måste man se till, att icke folkhälsan äventyras.»

*Utskottets
yttrande.*

Såsom motionären anført, har han vid 1917 års riksdag väckt motion med ovan angivna innebörd. I anledning av denna motion an-

förde sammansatta stats- och lagutskottet, som hade saken till behandling, följande:

»I föreliggande motion har till behandling återupptagits en av de principfrågor rörande de värnpliktiges utbildning, som genom 1914 års härordningsbeslut erhöll sin lösning i en viss riktning. På sätt motionären själv erinrat, kommer ett förslag om förändring i den nya härordningen efter så kort tid, sedan densamma antogs, säkerligen att mötas av motstånd från flera håll. Vid sådant förhållande och då utskottet icke varit i tillfälle att förr än vid en sen tidpunkt under innevarande riksdag upptaga ärendet till behandling, samt den utredning, som för ett sakligt överbäggande av motionen skulle varit erforderlig, icke kunnat av utskottet medhinnas, får utskottet hemställa, att ifrågavarande motion icke må av riksdagen bifallas.»

Denna utskottets hemställan blev av bägge kamrarna bifallen.

Vid behandlingen inom utskottet av nu förevarande motion hava väl skilda meningar gjort sig gällande rörande lämpligheten av rekrytutbildningens förläggande till sommartid. Utskottet har emellertid, i likhet med det sammansatta stats- och lagutskottet vid 1917 års riksdag, ansett, att den nya härordningen varit i tillämpning alltför kort tid, för att den i motionen framförda frågan redan nu må upptagas till förnyad prövning. Vid sådant förhållande och då det därtill är av vikt att avvakta de erfarenheter, nu pågående krig i förevarande hänseende kan komma att giva, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1918.

På lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.